HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

9 octombrie 2025*

„Trimitere preliminară – Ajutoare de stat – Regulamentul (UE) nr. 651/2014 – Exceptarea anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă – Eroare de traducere în versiunea în limba română a acestui regulament – Efectele juridice ale regulamentului de rectificare a acestei erori – Posibilitate de recuperare a unui ajutor acordat înainte de rectificare în conformitate cu condițiile prevăzute în versiunea regulamentului care conținea eroarea de traducere – Protecția încrederii legitime – Securitate juridică”

În cauzele conexate C-416/24 și C-417/24,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel Bacău (România), prin deciziile din 18 aprilie 2024, primite de Curte la 11 iunie 2024, în procedurile

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

împotriva

Agenției pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași,

și

Different Media SRL (C-417/24)

împotriva

Ministerului Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul F. Biltgen, președinte de cameră, domnul T. von Danwitz, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei întâi, doamna I. Ziemele și domnii A. Kumin și S. Gervasoni (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

* Limba de procedură: româna.

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Comisia Europeană, de Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae și P. J. O. Van Nuffel, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 mai 2025,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 2 punctul 18 litera (a) prima teză din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] (JO 2014, L 187, p. 1, denumit în continuare „GBER”), a articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/452 al Comisiei din 15 martie 2021 de rectificare a versiunii în limba română a Regulamentului (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] (JO 2021, L 89, p. 1, denumit în continuare „regulamentul de rectificare”), precum și a principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice.

2 Aceste cereri, redactate în termeni identici, au fost formulate în cadrul a două litigii, primul, între On Air Media Professionals SRL (denumită în continuare „On Air Media”), societate cu răspundere limitată de drept român, pe de o parte, și Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (România), pe de altă parte, iar al doilea, între Different Media SRL, de asemenea societate cu răspundere limitată de drept român, pe de o parte, și Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (România), pe de altă parte, în legătură cu cereri de rambursare a unor granturi acordate în mod necuvenit acestor două societăți în cadrul unor măsuri de sprijin acordate întreprinderilor afectate de criza economică generată de pandemia de COVID-19.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

GBER

3 Considerentul (14) al GBER are următorul cuprins:

„Ajutoarele acordate întreprinderilor aflate în dificultate ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament, întrucât astfel de ajutoare ar trebui să fie evaluate în temeiul Liniilor directoare comunitare din 1 octombrie 2004 privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate […] prelungite prin Comunicarea Comisiei [Europene] privind prelungirea aplicării Liniilor directoare comunitare din 1 octombrie 2004 privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate sau

al liniilor directoare ulterioare acestora, pentru a se evita nerespectarea lor, cu excepția schemelor de ajutoare destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale. În vederea asigurării securității juridice, este oportun să se stabilească criterii clare care să nu necesite evaluarea tuturor aspectelor particulare ale situației în care se află o întreprindere pentru a se stabili dacă aceasta este considerată ca fiind în dificultate în sensul prezentului regulament."

4 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Domeniul de aplicare", prevede la alineatul (4):

„Prezentul regulament nu se aplică:

[…]

(c) ajutoarelor pentru întreprinderi aflate în dificultate, cu excepția schemelor de ajutoare destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale.

[…]"

5 Potrivit versiunii inițiale în limba română a articolului 2 din regulamentul menționat, intitulat „Definiții":

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

[…]

18. «întreprindere în dificultate» înseamnă o întreprindere care se află în cel puțin una din situațiile următoare:
   (a) în cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată (alta decât [o întreprindere mică sau mijlocie (IMM)] care există de cel puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la 7 ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat), atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate. Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un rezultat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris. În sensul acestei dispoziții, «societate cu răspundere limitată» se referă în special la tipurile de societăți menționate în anexa I la Directiva [2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului (JO 2013, L 182, p. 19)], iar «capital social» include, dacă este cazul, orice capital suplimentar.

[…]"

Regulamentul de rectificare

6 Considerentele (1) și (2) ale regulamentului de rectificare au următorul cuprins:

„(1) Versiunea în limba română a [GBER] conține la articolul 2 punctul 18 litera (a) prima teză și la articolul 2 punctul 18 litera (b) prima teză erori care modifică sensul dispozițiilor.

(2) Prin urmare, versiunea în limba română a [GBER] ar trebui rectificată în consecință. Celelalte versiuni lingvistice nu sunt afectate”.

7 Articolul 1 din regulamentul de rectificare prevede la alineatul (1):

„[GBER] se rectifică după cum urmează:

Articolul 2 punctul 18 litera (a) prima teză se înlocuiește cu următorul text: «În cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată (alta decât un IMM care există de mai puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la cel mult șapte ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat), atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate.»”

8 Articolul 2 din regulamentul de rectificare prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.”

Decizia din 27 august 2020

9 Comisia a autorizat schema de ajutor de stat intitulată „Sprijin pentru IMM-uri și întreprinderile mari în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19”, pe care România i-a notificat-o la 20 august 2020, prin Decizia C(2020) 5949 final a Comisiei din 27 august 2020 – Ajutorul de stat SA.58166 (2020/N) – România – COVID-19: Sprijin pentru IMM-uri și anumite întreprinderi mari în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (JO 2020, C 302, p. 1, denumită în continuare „Decizia din 27 august 2020”).

10 Considerentele (16) și (47) ale acestei decizii au următorul cuprins:

„(16) Nu se acordă ajutoare în cadrul măsurii întreprinderilor aflate în dificultate în sensul [GBER], al Regulamentului de exceptare pe categorii în sectorul agricol «ABER») sau al Regulamentului de exceptare pe categorii pentru sectorul pescuitului și acvaculturii «FIBER») la 31 decembrie 2019.

[…]

(47) În consecință, Comisia consideră că măsura este necesară, adecvată și proporțională pentru a remedia o perturbare gravă a economiei unui stat membru și că îndeplinește toate condițiile prevăzute de cadrul temporar. În special:

[…]

– Nu se pot acorda ajutoare în cadrul măsurii întreprinderilor care se aflau deja în dificultate la 31 decembrie 2019 [a se vedea considerentul (16)]. Prin urmare, măsura este conformă cu punctul 22 litera (c) din cadrul temporar”.

Dreptul român

OUG nr. 130/2020

11 Articolul 4 alineatul (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130 din 31 iulie 2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 705 din 6 august 2020) (denumită în continuare „OUG nr. 130/2020”) prevede:

„Microgranturile au valoarea de 2 000 euro și se acordă o singură dată, sub formă de sumă forfetară, conform prevederilor articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 [JO 2013, L 347, p. 289], cu modificările ulterioare, și ale articolului 67 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului [JO 2013, L 347, p. 320].”

12 Potrivit articolului 6 din OUG nr. 130/2020:

„Microgranturile prevăzute la articolul 4 alineatul (1) se acordă, pe bază de contract de acordare a ajutorului de stat, beneficiarilor care îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

a) au desfășurat activitate curentă/operațională pe perioada a cel puțin unui an calendaristic înainte de data depunerii cererii de finanțare, cu excepția [persoanelor fizice autorizate și a cabinetelor medicale individuale], pentru care începerea activității poate să fi avut loc până la data de 1 februarie 2020;

b) au obținut o cifră de afaceri în exercițiul financiar anterior depunerii cererii de finanțare de cel puțin echivalentul în [lei românești (RON)] a 5 000 euro la data depunerii cererii de finanțare, cu excepția beneficiarilor ajutorului de stat prevăzuți la articolul 5 alineatul (1) litera a), care au fost înființați în anul 2019, cu o cifră de afaceri mai mică de 5 000 euro, pentru care plafonul minim al cifrei de afaceri se calculează prin înmulțirea numărului de luni întregi de activitate din anul 2019 cu suma de 415 euro, și a beneficiarilor ajutorului de stat prevăzuți la articolul 5 alineatul (1) literele b) și c);

c) își mențin activitatea pe o perioadă de cel puțin 6 luni de la acordarea formei de sprijin sub formă de microgrant.”

13 Articolul 32 din OUG nr. 130/2020 prevede:

„(1) Regulile de acordare a ajutorului de stat sunt prevăzute în cadrul schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri, supusă avizării Comisiei Europene.

(2) Modificarea și/sau completarea schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri își produce efectele de la data comunicării de către Comisia Europeană a deciziei de autorizare."

Ordinul nr. 1060/2857/2020

14 Anexa la Ordinul nr. 1060/2857 din 8 septembrie 2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 835 din 11 septembrie 2020) (denumit în continuare „Ordinul nr. 1060/2857/2020"), emis de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (România) și de Ministerul Fondurilor Europene (România), cuprinde următoarea definiție la punctul 3.6:

„«întreprinderi în dificultate» – în conformitate cu articolul 2 punctul 18 litera (a) din [GBER], o întreprindere este considerată în dificultate în următoarele situații:

(i) în cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată (alta decât o IMM care există de cel puțin trei ani), atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate. Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un rezultat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris. În sensul acestei dispoziții, «societate cu răspundere limitată» se referă în special la tipurile de societăți comerciale menționate în anexa I la Directiva [2013/34], iar «capital social» include, dacă este cazul, orice capital suplimentar.

[…]"

15 Potrivit punctului 6.19 din anexa la acest ordin:

„Criteriile de eligibilitate generale pentru beneficiarii care solicită finanțare în cadrul măsurilor prezentei scheme de ajutor de stat sunt următoarele:

a) nu se află în dificultate la data de 31 decembrie 2019, în sensul prevederilor articolului 2 punctul 18 din [GBER], cu excepția [persoanelor fizice autorizate și a cabinetelor medicale individuale];

b) nu există împotriva lor decizii de recuperare a unui ajutor de stat ce nu au fost executate și recuperate integral […];

c) nu sunt supuși concordatului preventiv, procedurilor de lichidare, insolvență sau faliment."

Ordinul nr. 2989/2020

16 Punctul 8.11 din anexa la Ordinul nr. 2989 din 30 septembrie 2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile” din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 902 din 5 octombrie 2020) prevede în esență că ajutorul de stat va fi recuperat integral și în situația în care, ca urmare a verificărilor efectuate după semnarea contractelor de finanțare, se constată că beneficiarul nu se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili prevăzuți de OUG nr. 130/2020.

Litigiile principale și întrebările preliminare

17 La 20 august 2020, România a notificat Comisiei o schemă de ajutor intitulată „Sprijin pentru IMM-uri și întreprinderile mari în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19”. Comisia a autorizat această schemă de ajutor de stat prin Decizia din 27 august 2020.

18 Potrivit considerentului (16) al acestei decizii, nu se puteau acorda ajutoare de stat în cadrul schemei autorizate întreprinderilor aflate în dificultate, în sensul articolului 2 punctul 18 din GBER, la 31 decembrie 2019. Astfel cum reiese din considerentul (47) al deciziei menționate, aceasta era una dintre condițiile puse de Comisie pentru a declara schema de ajutor necesară, adecvată și proporțională și, prin urmare, compatibilă cu piața internă.

19 După notificarea Deciziei din 27 august 2020, schema de ajutor a fost pusă în aplicare de autoritățile române prin Ordinul nr. 1060/2857/2020.

20 Punctul 6.1 din anexa la acest ordin prevedea acordarea unui ajutor cu valoarea maximă de 2 000 de euro/beneficiar, pentru anumite categorii de IMM-uri.

21 În conformitate cu Decizia din 27 august 2020, unul dintre criteriile generale de eligibilitate care trebuia îndeplinit de beneficiarii care solicitau finanțare era, potrivit punctului 6.19 din anexa la acest ordin, ca ei să nu se afle în dificultate la data de 31 decembrie 2019, în sensul articolului 2 punctul 18 din GBER. Definiția unei „întreprinderi în dificultate” dată la acest articol era amintită la punctul 3.6 subpunctul (i) din anexa la același ordin.

22 În cadrul schemei de ajutor sus-menționate, On Air Media și Different Media au încheiat la 10 decembrie 2020 contracte de finanțare pe baza cărora aceste societăți au beneficiat fiecare de un microgrant în cuantum de 9 679 RON (aproximativ 1 945 de euro) în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19.

23 Aceste microgranturi au făcut fiecare obiectul unei decizii de recuperare, din data de 8 noiembrie 2022 pentru On Air Media și, respectiv, din 18 octombrie 2022 pentru Different Media. Autoritățile române au considerat că aceste societăți nu îndeplineau una dintre condițiile legale pentru a beneficia de granturile în cauză, întrucât la data de 31 decembrie 2019 erau „întreprinderi în dificultate”, în sensul punctului 3.6 subpunctul (i) din anexa la Ordinul nr. 1060/2857/2020, dat fiind că pierderile de capital înregistrate de societățile menționate la această dată depășeau cu mult jumătate din capitalul lor subscris.

24 On Air Media și Different Media au introdus acțiuni împotriva acestor decizii de recuperare la Tribunalul Neamț (România). Ele au susținut că îndeplineau toate condițiile prevăzute pentru obținerea microgranturilor și în special că nu aveau caracteristicile unor întreprinderi în dificultate, în sensul articolului 2 punctul 18 din GBER. Astfel, aceste dispoziții, în versiunea în limba română a respectivului regulament, ar exclude din categoria „întreprinderi[lor] în dificultate" „IMM-urile care există de cel puțin 3 ani". Or, On Air Media și Different Media arată că ele existau de 13 și, respectiv, de 18 ani la data încheierii contractelor lor de finanțare respective.

25 Tribunalul Neamț a respins aceste acțiuni. Instanța menționată s-a întemeiat pe faptul că versiunea în limba română a GBER a fost rectificată prin regulamentul de rectificare după acordarea granturilor în favoarea On Air Media și Different Media și că, astfel rectificat, GBER prevede că numai IMM-urile care există de mai puțin de trei ani, iar nu, precum în versiunea inițială a acestui regulament în limba română, IMM-urile care există de cel puțin trei ani, sunt excluse din sfera noțiunii de „întreprinderi în dificultate" și sunt astfel eligibile pentru a primi ajutorul în cauză.

26 Instanța amintită a considerat că regulamentul de rectificare nu a modificat GBER, ci doar a rectificat versiunea în limba română a acestuia, versiunea originală, cea în limba engleză, referindu-se încă de la adoptarea sa la IMM-uri „care există de mai puțin de 3 ani". În consecință, a aplicat articolul 2 punctul 18 din GBER astfel cum a fost rectificat prin regulamentul de rectificare și a constatat că On Air Media și Different Media nu îndeplineau toate criteriile de eligibilitate la data cererilor lor de grant.

27 Aceste societăți au formulat recursuri împotriva sentințelor civile pronunțate în primă instanță la Curtea de Apel Bacău (România), care este instanța de trimitere.

28 În fața instanței menționate, ele consideră, în primul rând, că autoritățile române au aplicat retroactiv regulamentul de rectificare, întrucât acesta a fost adoptat în luna martie 2021, și anume la peste trei luni de la semnarea contractelor de finanțare în cauză și chiar după ce granturile au fost utilizate pentru achiziția de echipamente.

29 În al doilea rând, acestea susțin că noțiunea de „varianta originală a regulamentului" în limba engleză, care figurează în motivarea hotărârii pronunțate în primă instanță, este lipsită de temei legal deoarece limba română este una dintre cele 24 de limbi oficiale ale Uniunii Europene, la paritate cu oricare dintre celelalte 23 de limbi.

30 În al treilea rând, ele arată că, la data semnării contractelor de finanțare în cauză, versiunea în limba română a GBER era în vigoare fără modificări de mai bine de 6 ani, iar textul acestui regulament era în deplină concordanță cu toate celelalte acte normative aplicabile în speță, cu precădere Ordinul nr. 1060/2857/2020, care conținea un text identic. În aceste condiții, ele susțin că și-au depus cererile de acordare a ajutorului de stat, au semnat contractul de finanțare și l-au executat cu deplină bună-credință.

31 Instanța de trimitere consideră că trebuie să tranșeze problema dacă adoptarea unui regulament de rectificare a versiunii lingvistice a unui prim regulament al Uniunii are drept efect aplicarea retroactivă a versiunii rectificate încă de la intrarea în vigoare a acestui regulament inițial sau dacă ea produce efecte exclusiv de la intrarea în vigoare a regulamentului de rectificare.

32 Aceasta ridică de asemenea problema dacă principiile securității juridice și protecției încrederii legitime se opun recuperării ajutoarelor de stat acordate cu respectarea condițiilor existente inițial în versiunea în limba română a GBER, într-un context precum cel din cauzele cu care este sesizată.

33 În sfârșit, ea arată că jurisprudența națională nu este uniformă cu privire la aceste aspecte.

34 În aceste condiții, Curtea de Apel Bacău a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Adoptarea unui regulament de rectificare a versiunii oficiale în limba română a unui regulament al Uniunii Europene, respectiv a [regulamentului de rectificare], are drept efect aplicarea retroactivă a versiunii rectificate, încă de la intrarea în vigoare a regulamentului inițial, sau produce efecte exclusiv pentru viitor, ulterior intrării în vigoare a regulamentului de rectificare, în ipoteza în care autoritățile naționale au acordat ajutoare de stat potrivit condițiilor reglementate de varianta inițială în limba română a [GBER], solicitând, ca urmare a intrării în vigoare a [regulamentului de rectificare], recuperarea ajutorului de stat acordat?

2) Echivalența versiunilor lingvistice ale unui regulament al Uniunii Europene are semnificația că autoritățile naționale ale unui stat membru pot invoca, împotriva unui beneficiar al unui ajutor de stat acordat potrivit versiunii inițiale în limba română a [GBER], prevederile [regulamentului de rectificare] a versiunii respective pentru a solicita recuperarea ajutorului de stat, în lipsa oricărei culpe a beneficiarului ajutorului?

3) [D]reptul Uniunii Europene și, în special, principiile protecției încrederii legitime și securității juridice trebuie interpretate în sensul că se opun recuperării ajutorului de stat acordat cu respectarea condițiilor existente inițial în versiunea lingvistică în limba română, condiții care însă nu existau și în celelalte versiuni lingvistice ale [GBER], rectificarea intervenind însă prin [regulamentul de rectificare] și în versiunea în limba română ulterior acordării ajutorului de stat?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

35 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă regulamentul de rectificare trebuie interpretat în sensul că rectifică versiunea în limba română a GBER cu efect retroactiv, începând de la data intrării în vigoare a acestui din urmă regulament.

36 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, există un interes vădit al ordinii juridice a Uniunii ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, orice dispoziție a dreptului Uniunii să primească o interpretare uniformă, pe care competența Curții în temeiul articolului 267 are ca obiectiv să o asigure (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 octombrie 1990, Dzodzi, C-297/88 și C-197/89, EU:C:1990:360, punctele 37 și 38, precum și Hotărârea din 16 iunie 2016, Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, punctul 61).

37 Necesitatea unei interpretări uniforme a dispozițiilor dreptului Uniunii exclude posibilitatea ca, în caz de îndoială, textul unei dispoziții să fie privit în mod izolat și impune, dimpotrivă, ca acesta să fie interpretat și aplicat în lumina versiunilor existente în celelalte limbi oficiale (Hotărârea din 5 decembrie 1967, van der Vecht, 19/67, EU:C:1967:49, p. 456, și Hotărârea din 10 aprilie 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, punctul 30).

38 Cu toate acestea, astfel cum Curtea statuează de asemenea în mod constant, tuturor versiunilor lingvistice ale unui text de drept al Uniunii trebuie în principiu să li se recunoască aceeași valoare (Hotărârea din 2 aprilie 1998, EMU Tabac ș.a., C-296/95, EU:C:198:152, punctul 36, și Hotărârea din 4 octombrie 2024, AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, punctul 38).

39 În caz de disparitate între diferitele versiuni lingvistice ale unui text al Uniunii, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte (Hotărârea din 27 octombrie 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, punctul 14, și Hotărârea din 10 aprilie 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, punctul 30).

40 Totuși, o asemenea interpretare a unei dispoziții de drept al Uniunii nu poate avea ca rezultat să lipsească de orice efect util textul clar și precis al acestei dispoziții (Hotărârea din 8 decembrie 2005, BCE/Germania, C-220/03, EU:C:2005:748, punctul 31, și Hotărârea din 3 septembrie 2024, Illumina și Grail, C-611/22 P și C-625/22 P, EU:C:2024:677, punctul 126).

41 Discordanța dintre versiunea în limba română, al cărei mod de redactare era clar și lipsit de ambiguitate, și celelalte versiuni lingvistice ale articolului 2 punctul 18 din GBER a determinat Comisia să adopte regulamentul de rectificare aflat la originea litigiilor principale.

42 GBER, care declară anumite categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 TFUE, exclude din domeniul său de aplicare, potrivit articolului 1 alineatul (4) litera (c), „întreprinderile aflate în dificultate”, a căror definiție figurează la articolul 2 punctul 18 din acesta.

43 În timp ce, în termeni total lipsiți de ambiguitate, versiunea inițială în limba română a acestei din urmă dispoziții, publicată la 26 iunie 2014 în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, excludea din categoria întreprinderilor în dificultate, în ceea ce privește societățile cu răspundere limitată, IMM-urile care existau de cel puțin trei ani, celelalte versiuni lingvistice ale dispoziției menționate, publicate în aceeași zi în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, excludeau la fel de clar din această categorie IMM-urile care existau de mai puțin de trei ani.

44 Referitor la aspectul dacă regulamentul de rectificare are efect retroactiv, trebuie mai întâi amintit că, în temeiul articolului 297 TFUE, actele Uniunii intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în lipsa acesteia, în a douăzecea zi de la publicare.

45 În continuare, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că, spre deosebire de normele de procedură, cu privire la care se consideră în general că se aplică la data la care intră în vigoare, normele de drept material ale Uniunii trebuie interpretate, în vederea garantării respectării principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, în sensul că nu au în vedere situații împlinite anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care rezultă în mod clar din formularea, din finalitatea sau din economia acestora că trebuie să le fie atribuit un asemenea efect (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 2022, Volvo și DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, punctul 31 și jurisprudența citată).

46 În speță, regulamentul de rectificare, ce privește o normă materială, prevede la articolul 2 că intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și nu prevede în mod expres că intră în vigoare la o dată anterioară.

47 Cu toate acestea, efectul retroactiv al regulamentului de rectificare reiese în mod clar din finalitatea acestuia.

48 Astfel cum se arată în considerentele (1) și (2) ale regulamentului de rectificare, acesta are ca obiect rectificarea versiunii în limba română, cu excluderea celorlalte versiuni lingvistice, a primei teze a articolului 2 punctul 18 litera (a) din GBER și a primei teze a articolului 2 punctul 18 litera (b) din acesta, versiune care conține erori care modifică sensul dispozițiilor respective.

49 Din însuși obiectul său reiese că regulamentul de rectificare urmărește să restabilească uniformitatea interpretării pe care trebuie să o primească articolul 2 punctul 18 din GBER în toate versiunile lingvistice ale acestei dispoziții, corectând *ab initio*, în mod retroactiv, eroarea de traducere care afecta versiunea în limba română a GBER.

50 Într-adevăr, dacă regulamentul de rectificare ar fi rectificat versiunea în limba română a GBER numai pentru viitor, el ar fi lăsat să coexiste versiuni incompatibile ale acestui regulament, ambele întemeiate pe formulări clare și precise, în perioada cuprinsă între intrarea în vigoare a GBER și intrarea în vigoare a regulamentului de rectificare.

51 O asemenea interpretare a regulamentului de rectificare nu ar putea fi reținută fără a încălca cerința de interpretare uniformă și de aplicare uniformă a dreptului Uniunii amintită la punctele 36 și 37 din prezenta hotărâre.

52 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare că regulamentul de rectificare trebuie interpretat în sensul că rectifică versiunea în limba română a GBER cu efect retroactiv, începând de la data intrării în vigoare a acestui din urmă regulament.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

53 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă principiile securității juridice și protecției încrederii legitime trebuie interpretate în sensul că se opun recuperării, în temeiul regulamentului de rectificare, a ajutoarelor acordate de România înainte de adoptarea acestui regulament pe baza schemei de ajutor autorizate prin Decizia din 27 august 2020.

54 Astfel cum s-a statuat la punctul 52 din prezenta hotărâre, regulamentul de rectificare rectifică versiunea în limba română a GBER cu efect retroactiv, de la data intrării în vigoare a acestui din urmă regulament.

55 Având în vedere versiunea în limba română rectificată, este cert că On Air Media și Different Media trebuiau considerate drept întreprinderi în dificultate în sensul articolului 2 punctul 18 din GBER și, prin urmare, ar fi trebuit să fie excluse de la beneficiul granturilor în discuție în cauzele principale.

56 Or, potrivit unei jurisprudențe constante, constatarea nelegalității unui ajutor trebuie în principiu să conducă la recuperarea acestuia de către autoritățile naționale, astfel încât să se restabilească situația existentă anterior (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 decembrie 2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, punctul 33, și Ordonanța din 28 februarie 2024, Grecia/Comisia, C-797/22 P, EU:C:2024:174, punctul 71).

57 Totuși, întrucât pun în aplicare dreptul Uniunii, autoritățile respective sunt obligate să respecte principiile fundamentale ale acestuia, în special principiile securității juridice și protecției încrederii legitime (Hotărârea din 1 aprilie 1993, Lageder ș.a., C-31/91 și C-44/91, EU:C:1993:132, punctul 33, precum și Hotărârea din 5 septembrie 2024, Novo Banco ș.a., C-498/22-C-500/22, EU:C:2024:686, punctul 100).

58 Principiul securității juridice presupune că o reglementare trebuie să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora (Hotărârea din 1 octombrie 1998, Regatul Unit/Comisia, C-209/96, EU:C:1998:448, punctul 35, precum și Hotărârea din 22 februarie 2022, Stichting Rookpreventie Jeugd ș.a., C-160/20, EU:C:2022:101, punctul 41).

59 Deși, în general, principiul securității juridice se opune ca aplicarea în timp a unui act al Uniunii să aibă un punct de plecare stabilit înainte de publicarea sau de notificarea acestuia, situația poate fi diferită, în mod excepțional, atunci când acest lucru este impus de un scop de interes general și când încrederea legitimă a persoanelor interesate este pe deplin respectată (Hotărârea din 25 ianuarie 1979, Racke, 98/78, EU:C:1979:14, punctul 20, și Hotărârea din 12 noiembrie 1981, Meridionale Industria Salumi ș.a., 212/80-217/80, EU:C:1981:270, punctul 10), precum și în măsura în care rezultă cu claritate din dispozițiile, din finalitatea sau din ansamblul normelor avute în vedere că trebuie să le fie atribuit un astfel de efect [Hotărârea din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P și C-75/00 P, EU:C:2002:524, punctul 119, precum și Hotărârea din 30 aprilie 2019, Italia/Consiliul (Cota de pescuit pentru peștele-spadă mediteraneean), C-611/17, EU:C:2019:332, punctul 106 și jurisprudența citată)].

60 În ceea ce privește condiția întemeiată pe respectarea principiului protecției încrederii legitime, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a se prevala de acest principiu presupune că autoritățile competente ale Uniunii au furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere (Hotărârea din 5 martie 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punctul 97 și jurisprudența citată).

61 Așadar, o practică a unui stat membru neconformă cu o reglementare precisă a Uniunii nu poate genera o încredere legitimă pentru un particular beneficiar al situației astfel create (Hotărârea din 15 decembrie 1982, Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, punctul 22, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2024, Kaduna, C-244/24 și C-290/24, EU:C:2024:1038, punctul 131).

62 În domeniul ajutoarelor de stat, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că, având în vedere caracterul imperativ al controlului ajutoarelor de stat efectuat de Comisie în temeiul articolului 108 TFUE, pe de o parte, întreprinderile care beneficiază de un ajutor nu pot să aibă, în principiu, încredere legitimă în legalitatea ajutorului decât dacă acesta a fost acordat cu respectarea procedurii prevăzute la acest articol și, pe de altă parte, un operator economic diligent trebuie, în mod normal, să fie în măsură să se asigure că respectiva procedură a fost respectată (Hotărârea din 5 martie 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punctul 98 și jurisprudența citată).

63 Cu toate acestea, Curtea admite de asemenea posibilitatea beneficiarului unui ajutor ilegal de a invoca circumstanțe excepționale care au putut determina în mod legitim încrederea sa în caracterul legal al acestui ajutor și de a se opune, în consecință, rambursării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 septembrie 1990, Comisia/Germania, C-5/89, EU:C:1990:320, punctul 16).

64 În speță, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 80 din concluzii, încrederea pe care On Air Media și Different Media o puteau avea în faptul că intrau în sfera beneficiarilor ajutoarelor care puteau fi autorizate în temeiul GBER se întemeia nu numai pe comportamentul autorităților române, în special pe schema de ajutor națională și pe deciziile de acordare a respectivelor ajutoare adoptate în acest cadru, ci și pe textul clar, chiar dacă eronat, al versiunii în limba română a GBER publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, la care făcea trimitere respectiva schemă de ajutor.

65 În această privință, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 73 din concluzii, nu se poate reproșa societăților On Air Media și Different Media, în împrejurările din cauzele principale, că nu au verificat celelalte versiuni lingvistice ale articolului 2 punctul 18 din GBER, în condițiile în care nimic din textul versiunii inițiale în limba română a acestei dispoziții nu ridica vreo dificultate de interpretare.

66 În plus, schema de ajutor națională în cauză, notificată în mod corespunzător Comisiei, fusese autorizată de aceasta din urmă prin Decizia din 27 august 2020, ceea ce era de asemenea de natură să dea naștere unei încrederi legitime în legalitatea ajutoarelor acordate în temeiul respectivei scheme.

67 În lumina celor ce precedă, este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că principiile securității juridice și protecției încrederii legitime trebuie interpretate în sensul că se opun recuperării, în temeiul regulamentului de rectificare, a ajutoarelor acordate de România înainte de adoptarea acestui regulament în cadrul schemei de ajutor autorizate prin Decizia din 27 august 2020.

Cu privire la cheltuielile de judecată

68 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) **Regulamentul (UE) 2021/452 al Comisiei din 15 martie 2021 de rectificare a versiunii în limba română a Regulamentului (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] trebuie interpretat în sensul că rectifică versiunea în limba română a Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] cu efect retroactiv, începând de la data intrării în vigoare a acestui din urmă regulament.**

2) Principiile securității juridice și protecției încrederii legitime trebuie interpretate în sensul că se opun recuperării, în temeiul Regulamentului 2021/452, a ajutoarele acordate de România înainte de adoptarea acestui regulament în cadrul schemei de ajutor autorizate prin Decizia C(2020) 5949 final a Comisiei din 27 august 2020 – Ajutorul de stat SA.58166 (2020/N) – România – COVID-19: Sprijin pentru IMM-uri și anumite întreprinderi mari în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19.

Biltgen von Danwitz Ziemele

Kumin Gervasoni

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 octombrie 2025.

Grefier Președinte de cameră

A. Calot Escobar F. Biltgen